

**Wyrok Sądu Dyscyplinarnego Wyższego
z dnia 23 listopada 1929 r.
sygn. akt D 58/29**

Z brzmienia przepisów postępowania karnego nie wynika, by wnioski prokuratora co do wyboru środka zapobiegawczego były dla sędziego śledczego wiążące, a sędzia śledczy był tylko biernym wykonawcą.

Sąd Dyscyplinarny Wyższy w składzie:

przewodniczący: sędzia W. Kondratowicz

członkowie sądu: sędzia B. Korsak

sędzia T. Mierzyński,

prokurator dyscyplinarny: wiceprokurator Fr. Niedabyłski

protokolant: sędzia grodzki dr K. Ilnicki

Sąd Dyscyplinarny Wyższy rozpoznawał na rozprawie tajnej z dnia 23 listopada 1929 r. odwołanie obwinionego Edmunda Słowika, sędziego okręgowego śledczego w Łucku od wyroku sądu dyscyplinarnego okręgu apelacyjnego lubelskiego z dnia 25 maja 1929 r., sygn. akt Sd 4/29.

Sąd dyscyplinarny okręgu apelacyjnego lubelskiego, skazując obwinionego sędziego okręgowego śledczego Edmunda Słowika na karę nagany, uznał go winnym naruszenia obowiązków zależności służbowej od władzy nadzorczej, jaką w stosunku do niego jest Sąd Okręgowy w Łucku, z powodu, iż w toku dochodzenia prokuratorskiego, w kwestii wyznaczenia wysokości kaucji, jako środka zapobiegawczego względem oskarżonych: ks. Witalisa Sahajdakowskiego, Ksencji Dębickiej, Filipa Kieski, Mikołaja, Józefa i Grzegorza Krawczuków, wbrew decyzji Sądu Okręgowego z dnia 4 marca 1929 r., bezwzględnie go obowiązującej i z pominięciem takowej powziął decyzję co do przyjęcia kaucji w myśl swego własnego uznania, nie zaś w myśl powołanej decyzji Sądu Okręgowego, a z powołaniem się tylko na swoją własną decyzję poprzednią z dnia 3 marca i to z dodatkiem, którego ustawa postępowania karnego nie zna, mianowicie w słowach „z nadwyżką na wypadek podwyższenia”, przytoczony zaś w odnośnej decyzji sędziego Słowika z dnia 5 marca zarzut nieformalnego zredagowania przez sąd okręgowy swej woli co do zmiany środka zapobiegawczego nie jest trafny i nie zmienia stanu rzeczy, albowiem jakkolwiek redakcja decyzji Sądu z dnia 4 marca winna byłaby właściwie ustalić wysokość kaucji bez powoływania się na wniosek prokuratorski, to jednak z decyzji tej można wysnuć jeden tylko wniosek, mianowicie, że Sąd Okręgowy zadecydował, by względem oskarżonych były zastosowane kaucje w takiej wysokości, jaka podana jest we wniosku prokuratorskim i w tym kierunku wola Sądu Okręgowego, zawarta w decyzji jest jasna i wyraźna.

Powołana w wyroku dyscyplinarnym decyzja Sądu Okręgowego w Łucku z dnia 4 marca 1929 r., powzięta na wniosek prokuratora, spowodowany wyznaczeniem przez

sędziego Słowika kaucji w wysokości mniejszej (500 złotych względem ks. Sahajdakowskiego, po 200 złotych względem Dębickiej i Kieski i po 100 złotych względem każdego z Krawczuków) od proponowanej we wniosku podprokuratora, mianowicie 3000 złotych względem ks. Sahajdakowskiego, po 2000 złotych względem Dębickiej i Kieski i po 1000 złotych względem Krawczuków; głosi, iż biorąc pod uwagę, że na mocy art. 287¹, 287³, 287⁵ ust. 1 i 2 ustawy postępowania karnego¹ podprokurator, prowadzący dochodzenie prokuratorskie jest jego gospodarzem, zastępuje niejako w tym wypadku sędziego śledczego i wnioski przez niego postawione sędziemu śledczemu do formalnego załatwienia są dla tego ostatniego wiążące, zaś oskarżonym przysługuje jedynie prawo do zaskarżenia odnośnej decyzji do Sądu w trybie ogólnych przepisów u.p.k., przeto Sąd stanowi: załączone akta dochodzenia zwrócić sędziemu śledczemu 1-go rewiru pow. Łuckiego za pośrednictwem Urzędu Prokuratorskiego z poleceniem ścisłego wykonania wniosku prokuratorskiego z dnia 3 marca 1929 r. za numerem 288, ewentualnie innego zgłoszonego w tej kwestii przez urząd prokuratorski”.

Pismem z dnia 4 marca za numerem 288 przedkładając powyższe sędziemu Słowikowi z wnioskiem o wykonanie pomienionej decyzji Sądu Okręgowego, podprokurator na rewir Łucki jednocześnie zmodyfikował pierwotny swój wniosek, wnosząc o wyznaczenie kaucji za ks. Sahajdakowskiego w wysokości 1000 złotych, a w stosunku do innych oskarżonych po 500 złotych.

Decyzją z dnia 5 marca sędzia Słowik postanowił: „wniosku podprokuratora z dnia 4 marca nie wykonać,” wychodząc z założenia: że żaden artykuł u.p.k. nie wskazuje, by sędzia śledczy przy wyborze środka zapobiegawczego był związany wnioskiem Prokuratora, z wyjątkiem, jeżeli Prokurator wnosi o środek łagodniejszy (art. 283), przy czym z brzmienia art. 287³ nie wynika, by wnioski podprokuratora co do wyboru środka zapobiegawczego były dla Sędziego wiążące, a Sędzia był tylko biernym ich wykonawcą; że decyzje sędziów śledczych w toku dochodzeń prokuratorskich są w myśl art. 287⁷ zaskarżane i Sąd Okręgowy może zmienić środek zapobiegawczy na podstawie merytorycznego rozpoznania sprawy na dowolnie przez siebie obrany; że atoli z decyzji Sądu Okręgowego z dnia 4 marca nie wynika, by Sąd zmienił środek zapobiegawczy, obrany względem oskarżonych w dniu 3 marca, a tylko postanowił zwrócić dochodzenie z poleceniem ścisłego wykonania wniosku prokuratorskiego z dnia 3 marca, ewentualnie innego zgłoszonego w tej kwestii przez Urząd Prokuratorski; że natomiast wydawanie tego rodzaju poleceń sędziom śledczym odnośnie zmian decyzji o środkach zapobiegawczych- obowiązujące u.p.k. ani prawo o ustroju sądów powszechnych nie przewiduje, gdyż decyzje takowe wpływają ze swobodnego przekonania sędziowskiego (art. 421 u.p.k.) i Sąd Okręgowy nie wskazał artykułu ustawy, na podstawie którego sędzia śledczy obowiązany jest wykonać tego rodzaju polecenie; że art. 77 konstytucji² i art. 79 prawa o ustroju sądów

¹ Rosyjska ustawa postępowania karnego z 20 listopada 1864 r. Oficjalny tekst polski: *Ustawa postępowania karnego tymczasowo obowiązująca w Królestwie Polskim*, Warszawa 1917.

² Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 17 marca 1921 r., Dz.U. 1921 nr 44 poz. 267.

powszechnych³ gwarantują sędziom w sprawowaniu swego urzędu niezawisłość i podleganie tylko ustawom; że wreszcie decyzje o środkach zapobiegawczych z dnia 3 marca powzięte zostały zgodnie z przepisami ustawy.

Następnie zaś dnia 6 marca sędzia Słowik, w powołaniu się na pierwotne swe decyzje z dnia 3 marca, powziął odnośne decyzje o przyjęciu zaofiarowanych kaucji w wysokości, w rzeczywistości zgodnej ze zmodyfikowanym wnioskiem prokuratorskim, mianowicie za ks. Sahajdakowskiego w kwocie 1000 złotych i za innych oskarżonych po 500 złotych, z dodatkiem po słowie „kaucję” słów: „z nadwyżką na wypadek podwyższenia”.

W odwołaniu od wyroku sądu dyscyplinarnego pierwszej instancji, stojąc nadal na zasadniczym stanowisku, wyłuszczonej w decyzji swej z dnia 5 marca, sędzia Słowik wnosi o uchylenie zaskarżonego wyroku, oraz o umorzenie postępowania dyscyplinarnego wobec braku cech przewinienia, względnie o uniewinnienie.

Po wysłuchaniu przemówień prokuratora dyscyplinarnego, oraz obrońcy obwinionego, zważywszy:

- 1) że krytyczny rozbiór przytoczonej wyżej decyzji Sądu Okręgowego w Łucku z dnia 4 marca br., powziętej na wniosek prokuratora z powodu niewykonania przez sędziego okręgowego śledczego, Słowika wniosku prokuratorskiego co do proponowanej przez urząd prokuratorski wysokości kaucji jako środka zapobiegawczego względem oskarżonych: ks. Sahajdakowskiego i innych doprowadza do stanowczego wniosku, iż pomieniona decyzja, polecająca sędziemu Słowikowi „ściśle wykonanie wniosku prokuratorskiego z dnia 3 marca 1929 r. za numerem 288, ewentualnie innego zgłoszonego w tej kwestii przez Urząd Prokuratorski” w istocie rzeczy ani w sentencji, ani w jej uzasadnieniu, ograniczającym się do ogólnikowego, w rozumieniu Sądu Okręgowego w Łucku, wyjaśnienia wzajemnego ustosunkowania podprokuratora oraz sędziego śledczego w toku dochodzenia prokuratorskiego (art. 287¹-287⁸ u.p.k.) nie zawiera żadnego konkretnego postanowienia, względnie wskazówki co do istotnej wysokości kaucji pieniężnych, które zdaniem Sądu winny by znaleźć zastosowanie w przypadku; albowiem konkretne w tym względzie powołanie w sentencji wniosku prokuratorskiego z dnia 3 marca za numerem 288 traci istotne znaczenie wobec jednoczesnego polecenia zastosowania się do „ewentualnie innego wniosku zgłoszonego w tej kwestii przez urząd prokuratorski”, a więc do wniosku, który być może będzie zgłoszony w przyszłości o treści sądowi zupełnie nieznaney;
- 2) że gdy nadto prokurator, przedkładając sędziemu Słowikowi decyzję Sądu Okręgowego z dnia 4 marca do wykonania, jednocześnie cofnął pierwotny swój wniosek co do wysokości kaucji, w następstwie czego w myśl powyższej decyzji Sędzia nie był wcale związany powołanym w niej pierwotnym, w rzeczywistości cofniętym wnioskiem prokuratorskim z dnia 3 marca za numerem 288, przeto wobec absolutnego braku w decyzji Sądu jakichkolwiek merytorycznych

³ Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 lutego 1928 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, Dz.U. 1928 nr 12 poz. 93.

wskazówek co do istotnej wysokości kaucji, nie ma w istocie rzeczy żadnej słusznej podstawy by czynić sędziego Słowika odpowiedzialnym za niewykonanie decyzji Sądu, która faktycznie żadnego konkretnego postanowienia w kwestii wysokości kaucji nie mieści, pozostawiając ją nadal zupełnie otwartą, bez uchylenia przy tym jednocześnie, wobec braku jakiegokolwiek bądź wzmianki w tym względzie, zakwestionowanych przez urząd prokuratorski decyzji sędziego z dnia 3 marca co do wyznaczenia wysokości kaucji i w tym sensie w zasadzie nie czyni zadość wymogom dla orzeczenia Sądu Okręgowego, jako władzy instancyjno-nadzorczej nad czynnościami sędziego śledczego (art. 491-509 u.p.k.);

- 3) że wreszcie umieszczenie przez sędziego Słowika w decyzjach, powziętych w dniu 6 marca w przedmiocie przyjęcia kaucji określonej w nich wysokości nieprzewidzianego ustawowo zastrzeżenia w słowach: „z nadwyżką na wypadek podwyższenia”, aczkolwiek w istocie rzeczy zbędne i niewłaściwe, samo przez się, tym bardziej przy danych okolicznościach nie stanowi, zdaniem Sądu Dyscyplinarnego Wyższego, przewinienia, które wymagałoby surowej represji w postaci kary dyscyplinarnej, kwalifikując się natomiast do wytknięcia sędziemu Słowikowi niewłaściwości postępowania przez bezpośrednią władzę nadzorczą (art. 66, 70, 72 u.s.p.); że prosto w tym stanie rzeczy niema konieczności rozważenia poruszonej przez sędziego Słowika, a pominiętej w wyroku sądu dyscyplinarnego pierwszej instancji zasadniczej kwestii wzajemnej z mocy przepisów u.p.k. kompetencji władzy urzędu prokuratorskiego oraz sędziego śledczego w zakresie zarządzenia środków zapobiegawczych w toku dochodzenia prokuratorskiego;

Z tych zasad Sąd Dyscyplinarny Wyższy, na mocy art. 137 § 1 pkt b oraz art. 165 i 166 prawa o ustroju sądów powszechnych postanowił:

wyrok sądu dyscyplinarnego okręgu apelacyjnego w Lublinie z dnia 25 maja 1929 r. uchylić i sędziego okręgowego śledczego w Łucku Edmunda Słowika uniewinnić.

[Przywołane przepisy: 283, 287¹, 287², 287³, 287⁴, 287⁵, 287⁶, 287⁷, 287⁸, 421, 491-509 u.p.k., art. 77 Konstytucji z 1921 r., art. 66, 70, 72, 79, 137, 165 i 166 u.s.p.]